

Гречко С.М.,
здобувач кафедри бухгалтерського обліку,
Житомирський державний технологічний університет

ПРОЦЕС НАДХОДЖЕННЯ ОСНОВНИХ ЗАСОБІВ: ЮРИДИЧНІ ТА ОБЛІКОВІ АСПЕКТИ

Одним з визначальних процесів діяльності підприємства є процес надходження основних засобів, адже в залежності від забезпеченості убув визначається ефективність всього виробничого циклу. Найчастіше основні засоби надходять в результаті певних договірних відносин між підприємством та іншим суб'єктом господарювання. Господарський договір супроводжує ринковий обмін, коли один суб'єкт задовольняє індивідуальний попит, а інший – пропозицію. Однак, навіть він не завжди може гарантувати виконання всіх умов домовленості між суб'єктами господарювання. Основною причиною щодо є недостатня деталізація обов'язків та відповідальності сторін, що укладають такий договір. Відповідно, при виконанні таких угод виникають труднощі пов'язані з неправильним трактуванням його положень.

Основні засоби водночас є засобом праці та отримання доходів, об'єктом облікового відображення, об'єктом попиту, предметом договірних зобов'язань. Наведені властивості основних засобів проявляються в процесі обміну та їх споживання (рис. 1).

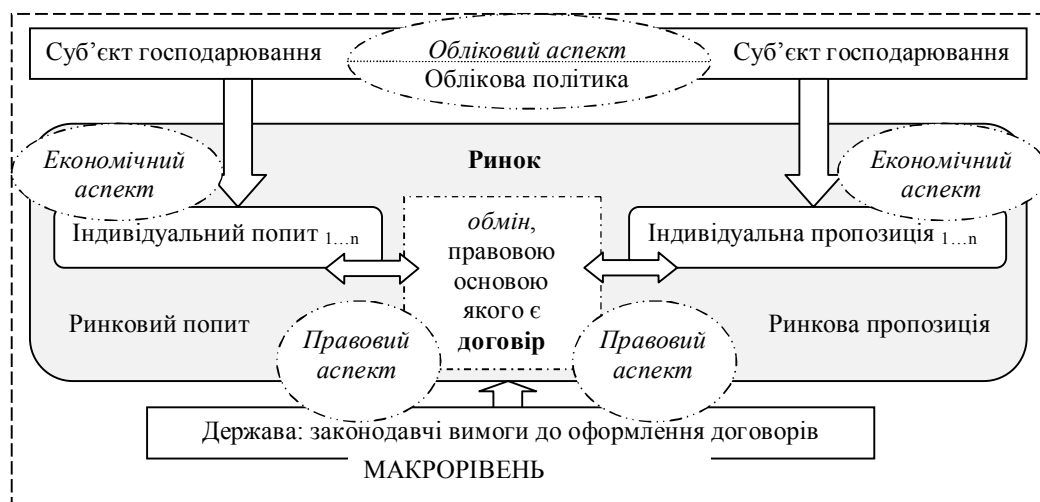

Рис. 1. Юридичний та обліковий аспект процесу надходження ОЗ

Процес передачі права власності на виробничі основні засоби є моментом прояву та загострення взаємозалежності між економічною, юридичною та бухгалтерською сутністю основних засобів. Так з економічної точки зору такі основні засоби як машини та обладнання, транспортні засоби, будівлі та споруди виявляють себе як матеріальне майно, що є необхідною умовою організації процесу виробництва, а отже і засобом отримання доходів, що

реалізується здатність створювати вартість готової продукції. Процес створення вартості готової продукції в обліку розраховується з використанням норм амортизації. Даний аспект є фактором формування попиту на них на ринку. З юридичної точки зору виробничі основні засоби є сукупністю прав власності на об'єкти необоротних матеріальних активів. Даний аспект є одним із основоположних в процесі отримання права власності на об'єкти основних засобів.

З облікової точки зору виробничі основні засоби – це об'єкти облікового відображення, що відповідають ряду критеріїв їх функціонального призначення мають вартісну та кількісну оцінку і інформація про які є необхідною при прийнятті рішень зовнішніми та внутрішніми користувачами бухгалтерської інформації. Функціональне призначення будівель полягає у створенні необхідних умов праці за допомогою розміщення в них основних, допоміжних та обслуговуючих виробництв, лабораторій тощо. Споруди є інженерно-будівельними об'єктами, призначеними для здійснення технічних або технологічних функцій, пов'язаних з виробництвом (насосні станції, тунелі, мости, очисні споруди, естакади тощо). Машини та обладнання призначені для виробництва, використовуються безпосередньо для роботи з предметами праці, також це можуть бути пристрої, призначені для вимірювання та регулювання параметрів виробничого процесу тощо. Транспортні засоби призначені для транспортування вантажів та людей у межах підприємства та поза ним. Функціональне призначення основного засобу є умовою його відображення на відповідних рахунках 1-го класу в обліку.

УДК 657

Гудзь Н.В.,
к.е.н., доцент кафедри обліку у виробничій сфері
Тернопільський національний економічний університет

ОБЛІК ОСНОВНИХ ЗАСОБІВ: ПРОБЛЕМИ ГАРМОНІЗАЦІЇ

Введення в дію Податкового кодексу України суттєво вплинуло на організацію бухгалтерського обліку основних засобів.

По-перше, у Податковому кодексі з'явилося поняття основні засоби замість основних фондів. Хоча, аналізуючи визначення у ПС(Б)О 7 «Основні засоби» та у Податковому кодексі (ПКУ), можна зауважити, що об'єднує їх лише очікуваний строк корисного використання (експлуатації).

Існує також незначна відмінність щодо встановлення строку корисного використання (експлуатації) об'єкта основних засобів. ПКУ встановлено мінімально допустимі строки корисного використання, в той час, як П(С)БО 7